2. Ворначова Т. Р. Роль політичної реклами, її вплив на свідомість особистості, політичної активності та політичної поведінки індивіда. Т*еор. і прикл. проблеми психології*. 2008. № 1 С. 45-50.
3. Глазунова С. М. Формування мотиваційної сфери виборців Психологічними прийомами застосування міфів у політичній рекламі. *Наук. вісник Львівського юридичного університету* (Сер. Психологічна). 2005. № 2. С. 35-45.
4. Зайцев В. П. Режисура естради та масових видовищ. Київ : Дакор, 2003. С. 176-209.
5. Черняк Ю. М. Режиссура праздника и зрелищ : учеб. Пособие. Минск : Тетра Системс, 2004. 224 с.

ХУДОЖНЯ ІМІТАЦІЯ ЗВУЧАННЯ НАРОДНОГО МУЗИКУВАННЯ В ОРКЕСТРОВІЙ ТВОРЧОСТІ Л.КОЛОДУБА

канд. иист., доцент Макаренко Лідія Петрівна
Київський університет імені Бориса Грінченка
Україна

Народний мелос у творчості Л.Колодуба виступає джерелом натхнення та є могутнім поштовхом для створення багатьох оркестрових творів, у яких фольклор отримує статус узагальненої естетичної категорії з притаманними для народного мистецтва образами, метафорами та символами. Серед наукових публікаціях, які стосуються творчості Л. Колодуба варто відмітити дослідження К. Білої [1], М. Загайкевич [2], Л. Макаренко [3], А. Мухи [4]. Однак, тільки невелика кількість творів композитора знайшла своє відображення у музикознавчих аналітичних працях сучасних науковці.

Яскравим зразком художньої імітації звучання народного музикування в оркестровій творчості Лева Колодуба є симфонічна сюїта *“Гуцульські картинки”* (1967) у якій композитор продовжує лінію засвоєння етнорегіональних прикмет гуцульського фольклору. У сюїті автор вдало застосовує прийом імітації звучання народних інструментів – трембіти, цимбал, сопілки, що теж має місце і у інших творах автора, зокрема, у п’єсі *“Троїсті музики”* (1974). Яскраво представлений принцип творчої трансформації народного мелосу і у камерній сюїті *“Турівські пісні”* (1992), де у шести мініатюрах автор, використовуючи колористичні засоби оркестрового письма, переосмислює народні пісні, які чув у рідному батьківському селі Турівці. Своєрідністю позначений камерний цикл *“Сім українських народних пісень”* (2000), де пряме цитування фольклору і творча трансформація першоджерела, призводить до стирання чіткої межі між авторським й автентичним первнями. Особливо яскравим твором, у якому відтворюється імітація народного музикування є масштабний симфонічний цикл із п’яти сюїт “Українські танці” (1996), де у 23-х частинах широко використовуються автором цитати із танцювального та пісенного автентичного фольклору.

У симфоніях Л. Колодуба також відобразилися різні авторські стильові прийоми трансформації фольклорного музикування. Зокрема, це: Симфонія

© Всі права захищено | Контент розповсюджується відповідно до ліцензії Creative Commons «Attribution»
Копіювання та розповсюдження матеріалів випуску без зазначення авторства та первинної публікації в даному збірнику заборонено.

№ 2 “Шевченківські образи” (1964) та Симфонія № 3 “В стилі українського бароко” (1980).

Цікавим твором у якому композитор широко застосовує прийом художньої імітації звучання народного музикування є Симфонія № 8 “Прилуцька” (для юних виконавців) (2003), де композитор майстерно симфонізує та цитує автентичні пісні. Новий підхід фольклорного мислення прослідковується у симфонії № 10 (“За ескізами юних літ“), де Л. Колодуб на основі авторського та приближеного до фольклорного тематичного матеріалу, використовуючи колористичні засоби оркестрового письма, створює образ архаїчного дійства.

Домінуючим елементом образного вираження в оркестрових творах Л. Колодуба виступає тембровий малюнок, що щільно пов'язаний із джерелами народного музикування та імітацією звучання народних інструментів, зокрема:

- цимбал – тембром контрабаса у напруженому високому регістрі під акомпанемент альтів і віолончелі на стакато у *“Турівських піснях” (13.ц),* розлогими пасажами челести й арфи у *“Гуцульських картинках” (ц. 5),* швидким ритмічним малюнком струнних на піцикато у циклі *“Сім українських народних пісень” (5 ч);*
- бандури – висхідним *pizzicato* у контрабаса і віолончелі у *“Турівських піснях*” (30ц.), широкими акордами струнної групи (*pizzicato*) у поєднання із звучанням арфи у циклі *“Українські танці” (№4, ц.70);*
- трембіти – звучанням валторн з квартовими стрибками в мелодії та протяжними нотами із “фальшивими” малими секундами у *“Гуцульських картинках” (1 ч.),* пронизливим хоралом мідних духових у частині № 11 із циклу *“Українські танці”;*
- флояри – світлим соло гобоя з орнаментальними форшлагами та характерною поспівкою у межах пентахорду на фоні *basso ostinato* у частині “Співаночки” із симфонічної сюїти *“Гуцульські картинки”,* також у Симфонії № 10 (ц. 21) та у циклі *“Українські танці” (*№ 4) застосовується схожий прийом;
- кози (дуди) – квінтовими “порожніми” протяжними звуками струнних у Танці № 4 (ц.64) та квінтове “бурдонне” звучання тромбонів і туби у Танці № 9 (ц. 66) у циклі *“Українські танці”;*
- сопілки – ніжним пасторальним соло кларнета із строкатим ритмічним малюнком, короткими форшлагами, квартовими стрибками у мелодії та дрібними паузами у циклі “Гуцульські картинки” (1 ч. (ц.5)), тембром пасторальної мелодії двох флейти піколо з форшлаги на стакато у головній партії Танцю №2 *(“Українські танці”);*
- дзвонів – шляхом оркестрової імітації звучання обертонового ряду дзвіниці (з акордів шести валторн, струнних і дерев’яних) з відтворенням характерної ритмоформули. Завдяки силі динамічних наростань та колористичних фактурних рішень – створюється ефект удару, відбиття і відлуння (*частини “Терор” та “Катарсис” у Симфонії № 5).*

Для створення картини масового дійства, Л. Колодуб, застосовуючи виразові засоби оркестрового письма, відтворює основні прийоми народного музикування, зокрема, манеру гри ансамблю троїстих музики, що відбувається завдяки імітації характерної гомофонно-гармонічної фактури, імпровізаційності мелодичного вислову та специфічного тембрового розвитку. Шляхом контрастування, композитор створює відчуття «змагання»,

© Всі права захищено | Контент розповсюджується відповідно до ліцензії Creative Commons «Attribution»
Копіювання та розповсюдження матеріалів випуску без зазначення авторства та первинної публікації в даному збірнику заборонено.

що також є характерними для такого народного ансамблю. Всі ці прийоми можна простежити у таких творах, як “Гуцульські картинки”, “Сім українських народних пісень” (7 ч), “Троїсті музики”, “Українські танці”(№ 4)). У частині №14 (ц.81) із циклу “Українські танці”, хорал засурдинених труб, що побудований на тематичному матеріалі близькому до жанру частушок, яскраво імітує звучання рогового оркестру.

Для стилю Л. Колодуба неможливо встановити чіткої межі між авторським, національним чи індивідуальним, всі ці складові взаємодіють у творчості митця гармонійно і нероздільно.

Отже, художня імітація звучання народного музикування в оркестровій творчості Л.Колодуба відбувається завдяки творчій симфонізації формоутворюючих елементів національного музичного фольклору, таких як, мелодія, гармонія, ритм, фактура та інші.

Примітки:

Лев Миколайович Колодуб народився у 1930 році у м. Києві. У 1954 р. закінчив Харківську державну консерваторію (клас М. Тіца та Д. Клебанова). Український композитор, педагог, професор, дійсний член (академік) Академії мистецтв України, заслужений діяч мистецтв України, народний артист України (1993 р.), кавалер ордена “За заслуги” ІІІ ст. Лауреат Національної премії ім. Т. Шевченківської (2010 р.), професор кафедри композиції Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського.

Список використаних джерел:

1. Біла К. С. Жанрово-стильова модель інструментального концерту та концепційні засади композиторської інтерпретації (на прикладі творів Л. М. Колодуба) : дисертація на здобуття наук. ступеня кандидата мистецтвознавства : спец. 17.00.03 “музичне мистецтво” / Катерина Сергіївна Біла. Національна музична академія України імені П. І. Чайковського. Київ. 2011. 204 с.
2. Загайкевич М. П. Левко Колодуб. Творчі портрети українських композиторів.. К. : Музична Україна. 1973. 57 с.
3. Макаренко Лідія. Фольклорні засади оркестрової творчості Лева Колодуба : навчальний посібник. Вінниця : Нова Книга, 2015. 220 с.
4. Муха А. Українська карпатська рапсодія Л. Колодуба.– К. : Мистецтво, 1963. 33 с.

© Всі права захищено | Контент розповсюджується відповідно до ліцензії Creative Commons «Attribution»
Копіювання та розповсюдження матеріалів випуску без зазначення авторства та первинної публікації в даному збірнику заборонено.